

Kotitalous (pj. Päivi Palojoki)

Perjantai 10.2.2017 klo 13:15–15:30

Tila: Aurora, sali 210

I Kotitalous (pj. Päivi Palojoki)

Tila: Aurora, sali 210

13:15-13:35 Adolescents and YouTube – study on consumption of groceries as entertainment

Ella Airola ja Päivi Palojoki, Helsingin yliopisto

13:35-13:55 Högvalla seminarium - pedagogik för utbildning av finlandssvenska hushållslärare för grundskolan, yrkes- och vuxenutbildningen 1975-1981

Kirsi Salomaa, Åbo Akademi

13:55-14:15 Observing natural phenomena of everyday life: Developing home economics education using inquiry based learning

Liisa Lavonen ja Päivi Palojoki, Helsingin yliopisto

II Kotitalous (pj. Päivi Palojoki)

Tila: Aurora, sali 210

14:30–14:50 Kotitaloustaitojen opetus esikotouttamisvaiheessa oleville turvapaikan hakijoille

Anu Pöntinen, Noora Vähätiitto ja Eija Pesonen-Leinonen, Itä-Suomen yliopisto,

14:50–15:10 Opeta toisin – ainedidaktiset kokeilut kotitalousopetuksessa

Anne Malin ja Päivi Palojoki, Helsingin yliopisto

15:10–15:30 Loppukeskustelu

ABSTRAKTIT

I Kotitalous (pj. Päivi Palojoki)

Tila: Aurora, sali 210

Adolescents and YouTube - study on consumption of groceries as entertainment

Ella Airola ja Päivi Palojoki, Helsingin yliopisto

The purpose of this study is to understand the phenomenon of consumption of groceries as entertainment among adolescents on YouTube. The first data-collection phase was led by answering the question, what kind of phenomenon is grocery consumption as reflected on the adolescents' YouTube videos. In the second data-collection phase, the aim was to find out what kind of symbolic

meanings of consumption adolescents emphasize on the YouTube videos. The theoretical background was built on a group of concepts based on Maula's (1995) pattern on formation of the environment of grocery consumption. Data analysis is based on the contrasting symbolic meanings of consumption: utilitarianism vs. hedonism and egoism vs. altruism. The study is a multi-method study in which the data were collected and analyzed in two phases. The first phase was netnographic. Web environment was used as field of observation instead of a physical environment. The data consisted of vlog-type YouTube Finnish-spoken videos uploaded by adolescents aged 14-26 years. The data consisted of 50 videos from 32 YouTubers. Four videos analyzed were selected to the second phase of the study. In this phase the data were produced as a learning assignment where the researcher was in the teacher's role. The learning assignment was carried out in the lesson of pupils on the 8th grade (24 pupils). After watching each video, the students produced a mind map about their thoughts as a group of 34 pupils. The results of the first phase show that grocery consumption on YouTube videos of adolescents were predominantly hedonistic and egoistic. This suggests that grocery consumption on the YouTube videos follows the real world: people seem basically to be egoistic and consumption in the society is to a large extent hedonistic. In the second phase, the students mainly emphasized the same symbolic meanings in their mind maps as were recorded in the first phase of the study. However, in the first phase, one of the example videos was seen as altruistic, and in the second phase, judged by pupils, as egoistic. This result implies that adolescents see YouTubers' behavior on the videos more egoistic than altruistic. Previous studies show that adolescents define their self-image by media, so it seems natural that in the eyes of adolescents, the behavior of YouTubers is emphasized.

Högvalle seminarium - pedagogik för utbildning av finlandssvenska hushållslärare för grundskolan, yrkes- och vuxenutbildningen 1975-1981

Salomaa Kirsi, Åbo Akademi

Under perioden 1914 till 1999 utbildades hushållslärare för finlandssvenska behov vid Högvalle Seminarium (Svensk-Smouni 1998; Åbacka 2009). Till seminariet hörde även en ett-årig husmoderskurs, och en ledarskapsutbildning för storkök. Husmodersskolan fungerade som övningskola för lärarutbildningen, men lärarstudenterna fick även undervisa vissa moment i såväl ekonomieförståendearutbildningen som hushållslärarytbildningen (första- och andraårsstudier). Seminariet fungerade som ett slags plattform för utbildning till 1) ämneslärare i huslig ekonomi, 2) lärare för husmodersskolor, folkhögskolor och yrkes- och vuxenutbildning och 3) rådgivande konsulenter. Från och med 1975, då lärarutbildningen i Finland akademiserades, fick Åbo akademi i Vasa det formella ansvaret för den delen av den pedagogiska utbildningen som berörde grundskolan. Det här bidraget syftar till att beskriva den didaktiska modell och dess historiska rötter som låg till grund för den finlandssvenska hushållslärarytbildningen vid Högvalle Seminarium under 1970-talet fram till 1982 då den förnyades. Vidare beskrivs resultatet av tio strukturerade intervjuer som gjorts med hushållslärare som utbildades under perioden, där frågorna fokuserar om och i så fall vilka aspekter av den didaktiska modellen lärarna använt sig av i sin egen undervisning efter utbildningen.

Observing natural phenomena of everyday life: Developing home economics education using inquiry based learning

Liisa Lavonen ja Päivi Palojoki, Helsingin yliopisto

According to the newest Finnish curriculum (2014) home economics can be taught in the lower classes (1-6) of comprehensive school as one of the elective subjects or as an integrated club activity. In my research re-designing of home economics will be limited into inquiry-based learning which is applied in phenomenon driven teaching. This research aims to develop the use of inquiry based learning in regular classroom environment. The design will also integrate the use of mobile devices to analyse the results of phenomena and digital appliances to collect data on the situational interest of the students. This study introduces a new way of teaching home economics in primary school following the inquiry based learning model. This model supports the students engaging in learning everyday life scientific phenomena. This research was inspired by the University of Helsinki LUMA centre's Pikku-Jippo science club activities. The methodological approach applied was design research and it was conducted in two cycles. During the first cycle the data collected consisted of videos captured by students. In the second cycle the data was collected by using digital polling appliance. Both cycles followed the same kind of inquiry based learning method which is also applicable both in home economics education and natural sciences. The data were collected from one primary school class in Helsinki. The students were aged 7-8 years. The analysis of the video data was started by watching the videos extensively. The research results were analyzed using theory based content analysis. The results indicate that mobile devices guided students to make observations of the phenomena, and to discuss both reactions and used instruments with their peers. The data from the second cycle were analyzed using qualitative observation methods. The re-designed teaching methods increased enthusiasm in the observed classroom. The students experienced them as an innovative way to learn and observe natural phenomena of everyday life.

II Kotitalous (pj. Päivi Palojoki)

Tila: Aurora, sali 210

Kotitaloustaitojen opetus esikotouttamisvaiheessa oleville turvapaikanhakijoille

Anu Pöntinen, Noora Vähätiitto ja Eija Pesonen-Leinonen, Itä-Suomen yliopisto

Suomeen saapui 32 476 turvapaikanhakijaa vuonna 2015 ja Suomesta haki turvapaikkaa 3 264 henkilöä vuonna 2016 (Sisäministeriö 2016). Maahanmuuttoviraston koordinoimia valtion, kunnan tai Suomen Punaisen Ristin ylläpitämiä vastaanottokeskuksia perustettiin eri puolille Suomea. Esikotouttamistoimenpiteisiin ryhdyttiin välittömästi turvapaikanhakijoiden saapuessa Suomeen. Yksi selviytymisen perusasioista on pärjätä normaalissa arkielämässä ilmastollisesti ja kulttuurisesti hyvinkin vieraassa ympäristössä. Tähän juuri kotitalousopetus voi tuoda vahvan panoksen. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kehittää turvapaikanhakijoille soveltuva ja kotitaloustaidoista koostuva opetuspaketti. Tutkimus toteutettiin Viittakivi Oy:n Savonlinnan vastaanottokeskuksen ja Itä-Suomen yliopiston välisenä yhteistyönä. Tutkimusprosessiin osallistuivat vastaanottokeskuksen henkilöstö, turvapaikanhakijoita ja kotitalousopettajaopiskelijoita, joista kaksi osallistui pro gradu -

tutkijan roolissa. Kehittämistutkimuksella tuotetaan käytännönläheistä tietoa todellisten opetustilanteiden ongelmien ratkaisemiseksi. Tutkimusprosessissa tutkiminen ja kehittäminen, teoria ja empiirinen vaihe vuorottelevat edeten syklisesti. (Edelson 2002; Pernaa 2013.) Ensimmäisessä syklissä tehtiin 1) teoreettinen ongelma-analyysi, jossa kirjallisuutta analysoimalla selvitettiin, mitä aiheesta jo tiedetään, ja tehtiin kehittämispäätökset sekä 2) empiirinen ongelma-analyysi, jossa vastaanottokeskuksen henkilökuntaa haastatteleamalla kartoitettiin siellä asuvien turvapaikanhakijoiden kotitaloustaitojen osaamisen tarpeita ruoanvalmistuksen ja kodin puhtaanapidon taitojen osalta. Näiden kahden analyysin pohjalta laadittiin kehittämissuunnitelma. Ensimmäisenä kehittämistuotoksena syntyi opetuskokeilu, jonka kotitalousopettajaopiskelijat opettivat turvapaikanhakijoille kotitaloustaitoja. Toisessa syklissä tehtiin toinen empiirinen ongelma-analyysi, jossa selvitettiin opetuskokeiluun osallistuneiden näkemyksiä opettamisesta: onnistumisista ja kehittämiskohteista. Aineisto hankittiin teemahaastattelulla sekä havainnoimalla ja videoimalla opetustilanteita. Tuloksena saatu tieto hyödynnettiin opetuspaketin kehittämisessä.

'Opeta toisin' - ainedidaktiset kokeilut kotitalousopetuksessa
Anne Malin ja Päivi Palojoki, Helsingin yliopisto

Tarkastelemme tässä esityksessä kotitalousopettajien kasvua ainedidaktiikan asiantuntijoiksi. Esitys pohjautuu kokemuksiimme opettajankouluttajina sekä opettajan pedagogisiin opintoihin liitetyn ainedidaktisen tutkimusprojektin ohjaajina. Tutkimusprojekti on integroitu osaksi kolmannen opintovuoden kenttäkouluissa suoritettavaa opetusharjoittelua. Harjoittelun ja tutkimusprojektin aikana opiskelijat tuottavat yhteistoiminnallisesti kotitalousopetukseen sovellettavia uusia oppimismenetelmiä. Opiskelijoiden ainedidaktiset kehittämisprojektit on julkaistu vuodelta 2011–2016 internetissä Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksen kotitalousopettajan koulutusohjelman esittelysivuilla. Kaikissa töissä on sovellettu uuden (OPS, 2014) mukaista sosiokonstruktivistista oppimiskäsitystä, joka korostaa erityisesti oppilaan roolia aktiivisena toimijana. Monissa kehittämisprojekteissa sovelletaan laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia, kuten kestävän kehityksen periaatteita opetuksen käytäntöihin. Kokeilut ovat olleet oivaltavia ja sisältäneet monipuolisesti uuden opetussuunnitelman (OPH, 2014) mukaista tutkivaa oppimista, ilmiölähtöisyyttä, yhteistoiminnallisuutta sekä vastuullisuuskasvatusta. Esimerkiksi "Vettä vaan" Vedenkulutus kestävässä kehityksessä kotitalouden toiminnan näkökulmista -opetuskokeilussa on aineksia myös eheyttävään oppimiseen tähtäävään teemapäivään, sillä opetuskokonaisuuteen integroitiin monien muiden oppiainien sisältöjä. Opetuskokonaisuus järjestettiin seitsemännen luokan oppilaille. Oppitunnin kulku eteni teemoiteltuna työpistetyöskentelynä, jossa jokaisessa oli sekä toiminnallinen että tiedonhauallinen osio. Teemat liittyivät kestävän vedenkulutuksen tarkasteluun osana ravintoa, jäteveden käsittelyä sekä vaatteiden ja tekstiilien huoltoa ja tuotantoa. Kotitalousopetuksen sisältöjä ja opetusmuotoja pitää jatkuvasti suunnata paremmin vastaamaan nuorten arkitodellisuutta. Tähän Opeta toisin -kokeilut ovat olleet toimiva väline. Uusissa opetussuunnitelman perusteissa ohjataan oppiainerajat ylittävään yhteistyöhön. Nämä yhdessä tuotetut ainedidaktiset kehittämisprojektit tukevat koulujen mahdollisuuksia toteuttaa näitä laajoja tavoitteita käytännössä.